ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ
Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкІы

№ 97 (21110)

2016-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ
МЭКЪУОГЪУМ и 1

Къыхэтыутыгъэхэр ыкІи нэмыкІ къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

Щытхъуцlэу «Адыгэ Республикэм цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкlэ изаслуженнэ Іофышl» зыфиlорэр афэгъэшъошэгъэным фэгъэхьыгъ

ЦІыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэм хэхъоныгъэ фэшlыгъэным яlахь зэрэхашlыхьэрэм пае щытхъуцlэу **«Адыгэ Республикэм цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкlэ изаслуженнэ Іофышl»** зыфиlорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Белоусов Валерий Виталий ыкъом — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ психоневрологическэ унэ-интернатым» идиректор;

Ефремова Ольгэ Борис ыпхъум — къалэу Мыекъуапэ Іофшlэнымрэ цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмрэкlэ и Комитет испециалист-эксперт шъхьаl;

Зинченко Галинэ Адольф ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къалэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэlо-фашlэхэм ягъэцэкlэнкlэ Гупчэр» зыфиlорэм унэм исхэу цlыфхэм яфэlо-фашlэхэр афэгъэцэкlэгъэнхэм фэгъэзэгъэ икъутамэ ипащ;

Къэндаур Тэмарэ Исмахьилэ ыпхъум — Адыгэ Республикэм Іофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иотделэу Іофшlэным епхыгъэ зэфыщытыкlэхэм, социальнэ зэдэлэжьэныгъэм афэгъэзагъэм иконсультант;

Литвинова Ольгэ Николай ыпхъум — къалэу Мыекъуапэ Іофшlэнымрэ цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмрэкlэ и Комитет ипащэ игуадз;

Мэрэтыкъо Нэфсэт Юрэ ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Кощхьэблэ районым щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэlо-фашlэхэм ягъэцэкlэнкlэ Гупчэр» зыфиlорэм унэм исхэу цlыфхэм яфэlо-фашlэхэр афэгъэцэкlэгъэнхэм фэгъэзэгъэ ияхэнэрэ отделение ипащ;

Пэрэныкъо Розэ Юрэ ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Тэхъутэмыкъое районым щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэlо-фашlэхэм ягъэцэкlэнкlэ Гупчэр» зыфиlорэм унэм исхэу цlыфхэм яфэlо-фашlэхэр афэгъэцэкlэгъэнхэм фэгъэзэгъэ иотделение ипащ;

Рюмкина Ольгэ Виктор ыпхъум — Адыгэ Республикэм Іофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иотделэу Іофшlэным епхыгъэ зэфыщытыкlэхэм, социальнэ зэдэлэжьэныгъэм афэгъэзагъэм иконсультант;

Чибрикова Надеждэ Василий ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ районым щыпсэухэрэм ясоциальнэ фэlо-фашlэхэм ягъэцэкlэнкlэ Гупчэр» зыфиlорэм иотделэу кадрэхэм афэгъэзагъэм испециалист;

Чыназыр Светланэ Аслъан ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адэмые психоневрологическэ унэ-интернатым» икъутамэу «Нахьыжъхэм яотделение» зыфиlорэм имедицинэ сестра шъхьаl;

Чэтэо Марианнэ Хьамидэ ыпхъум — къалэу Мыекъуапэ Іофшlэнымрэ цlыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмрэкlэ и Комитет иотделэу къэралыгъо ахъщэ Іэпыlэгъухэм афэгъэзагъэм ипащ.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакlэм и 27-рэ, 2016-рэ илъэс
N 58

Общественнэ организациехэм ялlыкlохэр Адыгеим и ЛІышъхьэ къыфэгушlуагъэх

Орденэу «За заслуги перед Отечеством» зыфиlоу я III-рэ степень зиlэр Тхьакlущынэ Аслъан къызэрэфагъэшъошагъэм пае къыфэгушlонэу къэкlуагъэх Адыгэ Республикэмкlэ заом, Іофшlэным, Уlэшыгъэ Кlуачlэхэм ыкlи хэбзэухъумэкlо къулыкъухэм яветеранхэм (пенсионерхэм) я Совет итхьаматэу Къоджэ Аслъан, Адыгэ Республикэм инахьыжъхэм я Совет итхьаматэу Гъукlэлl Нурбый, къэндзалхэм якультурэ-просветитель обществэу «Дуслык» зыфиlорэм ипащэу Алям Ильясовыр, Адыгеим ипредпринимательхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн фэгъэзэгъэ Зэфэс Владислав.

Ахэм къызэрэхагъэщыгъэмкlэ, Тхьакlущынэ Аслъан щыlэныгъэм зэхъокlыныгъэшlухэр фэшlыгъэнхэм чанэу зэрэхэлажьэрэм, зэхэщэн Іэпэlэсэныгъэ ин зэрэхэлъым, Іофшlэным фытегъэпсыхьэгъэ цlыф шlагъоу зэрэщытым, Адыгеим ихэхъоныгъэ ышъхьэкlэ иlахьышхо зэрэхишlыхьэрэм яшыхьатэу щыт а тын лъапlэр. Общественнэ организациехэм ялlыкlохэм къаlуагъ цlыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм азыфагу илъ зэгурыlоныгъэмрэ мамырныгъэмрэ гъэпытэгъэнхэмкlэ республикэм хабзэр щызылыгъхэм Іэпыlэгъу афэхъунхэм зэрэфэхьазырхэр.

Тхьакlущынэ Аслъан къызэрэфэгушlуагъэхэм пае зэрафэразэр къыlуагъ ыкlи къыхигъэщыгъ Адыгэ Республикэм непэ гъэхъагъэу ышlыгъэхэм нахьыжъхэм бэкlэ яшlуагъэ зэрэхэлъыр. Джащ фэдэу къыткlэхъухьэхэрэр я Хэгъэгу шlу алъэгъоу, нахьыжъхэм шъхьэкlафэ афыряlэу пlугъэнхэмкlэ ветеран общественнэ организациехэм тапэкlи бэкlэ зэращыгугъырэр къыхигъэщыгъ.

— *Тиlофшlэнкlэ шъо игъоу шъулъэгъухэрэр, щыlэныгъэ опытэу шъуиlэр ары тызкlырыплъырэр, общественностым ищыкlагъэу ылъэгъурэ Іофыгъо пстэухэмкlи адедгъэштэщт, тизэдэлэжьэныгъэ дгъэпытэщт, сыда пlомэ ныбжьыкlэхэр цlыфыгъэ шэпхъэ дахэхэм арыгъуазэхэу, я Хэгъэгу фэшъыпкъэхэу пlугъэнхэмкlэ ыкlи Адыгеим тапэкlэ хэхъоныгъэу ышlыщтым епхыгъэ унашъохэр ихъухьэгъэнхэмкlэ шъо шъуишlогъэшхо къэжъугъэкlонэу тышъущэгугъы,* — къыхигъэщыгъ Тхьакlущынэ Аслъан.

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММЭХЭР

Лъытэныгъэ зыфэсшlырэ Исхьакъ Шумафэ ыкъор!

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм ацlэкlэ ыкlи сэ сшъхьэкlэ гуфэбэныгъэ хэлъэу сыпфэгушlо уиюбилей — укъызыхъугъэр илъэс 85-рэ зэрэхъугъэм фэшl! Тхэкlо ыкlи усэкlо цlэрыlоу, общественнэ-политикэ Іофышlэшхоу, Адыгеимрэ Урысыемрэ япатриот шъыпкъэу узэрэщытым зэкlэ щыгъуаз. Сыпфэлъаlо псауныгъэ пытэ уиlэу илъэсыбэ къэбгъэшlэнэу, творческэ гъэхъэгъакlэхэр пшlынхэу, унасыпышlонэу, щыlэкlэшlу уиlэнэу, уиlоф пстэуми гъэхъэгъакlэхэр ащыпшlынхэу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу В. НАРОЖНЫЙ

* * *

Лъытэныгъэ зыфэсшlырэ Исхьакъ Шумафэ ыкъор!

Укъызыхъугъэ мафэм фэшl гуфэбэныгъэ хэлъэу сыпфэгушlо!

Лъэпкъэу укъызхэкlыгъэм ыкъо шlагъоу узэрэщытым дакlоу, тихэгъэгу имызакъоу, дунаим щыпсэурэ тхылъеджэхэми агу пщэфын плъэкlыгъ. Уитворчествэ философие гупшысэ куу хэлъ, уитарихъ романхэм цlыфхэр бэ зыфагъасэхэрэр. Цlыфыгъэ шапхъэхэм япхыгъэ, художественнэ гупшысэ куу зыхэлъ уитхыгъэхэм цlыф лъэпкъыбэмэ зэдыряеу щыт ыкlи Іэкlыб къэрал литературэм хэхъоныгъэ аригъэшlыгъ.

Адыгэхэм яблэкlыгъэрэ янепэрэ щыlакlэрэ гупшысэ куу хэлъэу къэбгъэлъэгъуагъ, цlыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэкlыгъэхэм зэгурыlоныгъэу азыфагу илъыр, хэтрэ цlыф лъэпкъи шъхьафитэу инасып, къырыкlощтыр къыхихыным ифитыныгъэ зэриlэр дэгъоу къипlотыкlыгъ. Псыхъоу Уарп инэпкъ, Успенскэ районым уигъогу къызэрэщежьэрэм тырэгушхо, тичlыпlэгъу лъапlэу узэрэщытым осэ ин фэтэшlы.

Сыгу къыздеlэу сыпфэлъаlо псауныгъэ пытэ уиlэнэу, уигухэлъхэр къыбдэхъунхэу, творческэ гъэхъэгъакlэхэр джыри пшlынхэу.

Дунаир мамырэу, шlум ущымыкlэу, ори, уигупсэ цlыфхэми ямурадхэр къадэхъухэу шъущыlэнэу шъуфэсэlо.

Успенскэ районым ипащэу Г. БАХИЛИН

Пэрытныгъэ зыIыгъ шъолъырищмэ ясатырэ Адыгеир хэуцуагъ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным жъоныгъуакIэм къыдигъэкIыгъэгъэ указхэм ягъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэр пэрытныгъэ зыIыгъ шъолъырищмэ ясатырэ хэуцуагъ.

Компаниеу «Медиалогия» зыфиIорэм мэлылъфэгъумкIэ уплъэкIунэу зэхищагъэхэм ар нафэ къашIыгъ. ЭкономикэмкIэ ыкIи социальнэ лъэныкъомкIэ шъолъырхэм гъэхъагъэу аIэхэр къызфагъэфедэзэ, аналитикхэм а медиарейтингыр зэхагъэуцуагъ.

Владимир Путиным иэкономическэ указхэм ягъэцэкIэнкIэ Адыгеир ящэнэрэ чIыпIэм щыт. Апэрэ, ятIонэрэ чIыпIэхэр Челябинскэ, Свердловскэ хэкухэм аубытыгъэх.

Мэлылъфэгъум Адыгеим и Мафэхэр ФедерациемкIэ Советым щыкIуагъэх. Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан ипсалъэ зэрэщыхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, мы аужырэ илъэсхэм промышленнэ производствэмкIэ Адыгеим Къыблэ федеральнэ шъолъырым апшъэрэ чIыпIэр щиIыгъ. ПромышленностымкIэ Адыгеим зыпкъ итэу хэхъоныгъэ щешIы. 2007-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу фэдитIум ехъукIэ нахьыбэу экономикэм инвестициехэр къыхалъхьагъэх ыкIи сомэ миллиарди 140-рэ ар хъугъэ. ФедерациемкIэ Советым и Тхьаматэу Валентина Матвиенкэм зэрилъытэрэмкIэ, социальнэ-экономикэ пшъэрылъхэр зэкIэ гъэхъагъэ хэлъэу зыщагъэцэкIэхэрэ, IэкIыб къэралыгъохэм къарамыщэу продукциер ежь-ежьырэу къыдагъэкIыным телъытэгъэ программэр зыщыпхыращырэ шъолъырхэм Адыгеир зэу ащыщ.

Медиарейтингыр зэхагъэуцо зэхъум, Урысыем и Президент ижъоныгъокIэ указхэм ягъэцэкIэнкIэ къэбар жъугъэм иамалхэм Урысые Федерацием ишъолъырхэм ягугъу зэрашIыгъэ пчъагъэр къыдалъытагъ. Рейтингым изэхэгъэуцонкIэ къэбар жъугъэм иамал мин 32-рэ фэдизмэ къатыгъэхэр къызфагъэфедагъэх.

Адыгэхэм хьакIэр агъэлъапIэ

Хабзэ зэрэхъугъэу, жъоныгъуакIэм иящэнэрэ шэмбэт тикъэралыгъо ит музейхэм ыкIи галереехэм япчъэхэр къызэIуахых. Илъэсым зэ чэщырэ Iоф ашIэ. «Ночь музеев» зыфиIорэ Iофтхьабзэр гъэшIэгъонэу зэхащэ.

Пчыхьэм ыкIи чэщым ащ къекIуалIэхэрэм апае хэушъхьафыкIыгъэ программэм тетэу къэгъэлъэгъонхэр, концертхэр, спектаклэхэр, мастер-классхэр афызэхащэх. КъыткIэхъухьэрэ ныбжьыкIэхэм тарихъыр къафаIуатэ.

Шэуджэн районым мы мэфэкIыр 2014-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу щыхагъэунэфыкIы. Илъэс къэс ар нахь гъэшIэгъонэу зэрэзэхащэщтым ыуж итых. Мы илъэсым Iофтхьабзэр Адыгеим и Советхэм яа I-рэ Зэфэс имузей щыкIуагъ. Культурэм ыкIи музеим яIофышIэхэр Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъэх. ЦIыфыбэ ащ къекIолIагъ.

«Адыгэ хьакIэщым» фэгъэхьыгъэу зэхэщакIохэм къагъэхьазырыгъэр зэкIэми ашIогъэшIэгъоныгъ. Iофтхьабзэм къекIолIагъэхэм шIуфэс къарихыгъ пчыхьэзэхахьэм изещакIоу, Андырхъое Хъусенэ имузей иIофышIэу Хьут Фатимэ. Адыгэ хьакIэщыр зыфэдагъэр, ащ изэхэтыкIэ, лъэпкъ шэн-хабзэхэм ялъытыгъэу хьакIэм уасэу фашIырэр, хьакIэщым мэхьанэу иIэр къызэрэугъоигъэхэм къафиIотагъ.

Ижъырэ адыгэ орэдхэр, пшысэхэр, таурыхъхэр, усэхэр, хырыхыхьэхэр, гущыIэжъхэр хьакIэщым къыщаIощтыгъэх. Лlэуж-лlэужэу ахэр къыкIаlотыкIыжьыщтыгъэх. Щагум унэшхо, хьакIэщ, пщэрыхьапIэ шIокI имыIэу дэтыгъэх фэягъэ. Анахь зэрыгушхощтыгъэхэр хьакIэщыр ары, ащ игъэкIэрэкIэн бысым пэпчъ мэхьанэшхо ритыщтыгъ. ХьакIэ къызихьэкIэ, анахь шхын дэгъухэр къыфахьыщтыгъэх. Бысым дэгъум ыдэжь цIыф цIэрыIохэр къызыкIохэкIэ, рыгушхощтыгъэх.

ИжъыкIэ щыIэгъэ шэн-хабзэхэр нахь апэблагъэ зэрашIыщтым зэхэщакIохэр пылъыгъэх. Адыгэ лъэпкъ орэдыжъхэр къэзыIорэ купэу «Джэныкъо машу» зыфиIорэм къызэрэугъоигъэхэр ыгъэчэфыгъэх. «Саусырыкъо иорэд», «Шэбатныкъо иорэд», «ХьакIэщ орэд», «Мэлэхъо орэд», «Абдзэхэ зэкIо орэд» ыкIи нэмыкIхэр ахэм къаIуагъэх. Орэд закъоп, купыр зэхэзыщэгъэ Нэгэрэкъо Казбек адыгэ орэдыжъхэм тарихъэу апылъыр къыIотагъ, мэкъэмэ дахэхэр адыгэ лъэпкъ Iэмэ-псымэхэмкIэ къырагъэIуагъэх.

Адыгэ орэдыжъхэр къэзыIорэ купыр Адыгэ Республикэм имызакъоу, нэмыкI чIыпIэхэми ащызэлъашIэ хъугъэ. Ащ хэтых народнэ культурэм игупчэу Шэуджэн районым итым иIофышIэхэу Нэгэрэкъо Казбек, Быщтэкъо Адамэ, Юсупэ Заур, Хьакурынэ Анзор.

Джащ фэдэу Хьакурынэхьаблэ щыщ модельер ныбжьыкIэу Ожъ Маринэ иIэшIагъэхэр зэкIэми агу рихьыгъэх. Лъэпкъ шъуашэу ышIыгъэхэр сабый цIыкIухэм ыкIи пшъашъэхэм ащыгъхэу къагъэлъэгъуагъэх. «Нысэ дах» зыфиIорэ салоныр Шэуджэн районым щыщхэмкIэ цIыф кIуапIэу щыт.

КIэухым Iофтхьабзэм къекIолIэгъэ нахьыжъхэм гущыIэ аратыгъ. Мыщ фэдэ зэхахьэхэм шIуагъэу апылъыр ахэм къаIуагъ ыкIи адыгэ шэн-хабзэ дахэу тиIэхэр зыщамыгъэгъупшэнхэу ныбжьыкIэхэм къараIуагъ.

ШЭУДЖЭН Зарем.

НЭХЭЕ Зэчэрый Едыдж ыкъор

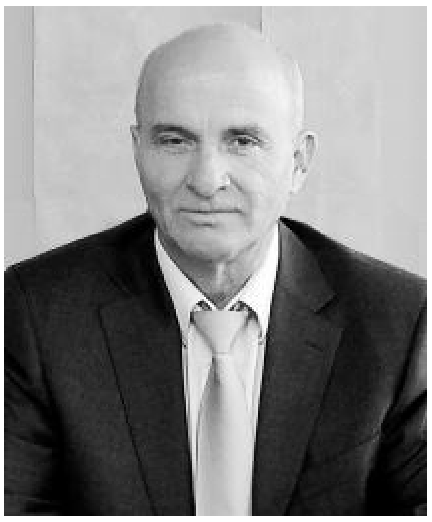

Илъэс 30-м ехъурэ Теуцожь район хьыкумым пэщэныгъэ дызезыхьэгъэ хьыкумышIэу Нэхэе Зэчэрые Едыдж ыкъор зэрэтхэкIыжьыгъэр лъэшэу гукъау.

Адыгэ Республикэм хьыкум IофшIэныр нахьышIоу щыгъэпсыгъэнымрэ район хьыкумым изэхэщэнрэ ащ иIахьэу ахишIыхьагъэм уасэ фэшIыгъуай.

ХьыкумышIхэм ахэхьаным ыпэкIэ З. Е. Нэхаим прокуратурэм икъулыкъухэм Iоф ащишIагъ, а лъэныкъом опытышIуи щыриIагъ, IофышIэ анахь чанхэм ахалъытэщтыгъ, Краснодар краим ипрокуратурэ ищытхъу пхъэмбгъуи исурэт итыгъ. Я 90-рэ илъэс къызэрымыкIохэу хьыкум системакIэр зыщызэхэщэгъэн фэягъэм шIэныгъэу, опытэу иIагъэхэр ащ икъоу къызфигъэфедагъэх.

Теуцожь районымкIэ къуаджэу Очэпщые къыщыхъугъэ Нэхэе Зэчэрые сыдигъуи цIыфхэм яфэныкъонып ыгъэхэм агъэгумэкIыщтыгъ, хьыкумшIыным епхыгъэ IофыгъохэмIэ язэшIохын ренэу ауж итыгъ.

Теуцожь район хьыкумыр унэ анахь дахэу АдыгэкIалэ дэтым непэ чIэт. ШIуагъэ къытэу хьыкумым Iоф ышIэнымкIэ ищыкIэгъэ амалхэр зэкIэ Зэчэрый Едыдж ыкъом зэрихьагъэх. ХьыкумышIхэм апашъхьэ ит пшъэрылъ анахь къин дэдэхэри зэшIозыхын зылъэкIыщт коллектив дэгъу ащ зэхищагъ. Илъэсхэм икIэуххэмкIэ мызэу, мытIоу Теуцожь район хьыкумыр анахь дэгъоу агъэнэфагъ.

Нэхэе Зэчэрые Едыдж ыкъом илъэсыбэрэ гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIагъэм, IэпIэсэныгъэшхо зэрэхэлъым, хэбзэгъэуцугъэм игъэпытэнкIэ гъэхъагъэхэр зэриIэхэм афэшI щытхъуцIэхэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист», «Хьыкумым иIофышIэ гъэшIуагъ» зыфиIохэрэр, орденэу «За заслуги перед Отечеством» зыфиIоу я II-рэ степень зиIэм имедаль, медалэу «За заслуги перед судебной системой Российской Федерации» зыфиIоу я II-рэ степень зиIэм имедаль къыфагъэшъошагъэх.

Зэчэрый Едыдж ыкъор IэпIэсэныгъэшхо зыхэлъ юристэу, зэхэщэн Iофтхьабзэхэм афытегъэпсыхьэгъэ хьыкумышI дэгъоу щытыгъ. ХьыкумышIхэм якъулыкъухэм яIофшIэн ар чанэу хэлажьэщтыгъ, илъэсыбэрэ Адыгэ Республикэм ихьыкумышIхэм я Совет хэтыгъ, Адыгеим ыцIэкIэ хьыкумышIхэм яя III-рэ Урысые зэфэс хэлэжьагъ. Законым, Урысые Федерацием и Конституцие мэхьанэу яIэм, цIыфхэм правовой шIэныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэным яхьылIагъэу ащ ишIошIхэр бэрэ цIыфхэм апашъхьэ къыщыриIотыкIыгъэх.

Нэбгырэ пэпчъ, анахьэу пащэм, иунэ кIоцIрэ пэщэныгъэ зыдызэрихьэрэ коллективымрэ Iофхэр зыпкъ щыригъэуцохэмэ, джащыгъум Урысыери нахь фэшIыгъэ, нахь пытэ зэрэхъущтым ащ ицыхьэ пытэу телъыгъ.

Патриот шъыпкъэу, цIыф зафэу щытыгъэ, шъыпкъэныгъэшхо зыхэлъыгъэ Нэхэе Зэчэрые Едыдж ыкъом идунай зэрихъожьыгъэр хьыкумышIхэм лъэшэу агу къеуагъ.

Адыгэ Республикэм ихьыкумышIхэм я Совет Нэхэе Зэчэрые иунагъорэ иIахьылхэмрэ афэтхьаусыхэ.

ЦIыф шIагъоу, ныбджэгъу шъыпкъэу, тиIофшIэгъу дэгъоу щытыгъэ Зэчэрые егъашIи шIукIэ тыгу илъыщт.

Адыгэ Республикэм ихьыкумышIхэм я Совет

Адыгэ Республикэм гуманитар ушэтынхэмкIэ иинститутэу КIэрэщэ Тембот ыцIэкIэ щытым иIофышIэхэр лъэшэу гухэкI ащыхъоу Агъырджьэнэкъо Симхъан фэтхьаусыхэх ышыпхъоу Трэхъо Дарихъан Рэмэзанэ ыпхъум идунай зэрихъожьыгъэм фэшI.

АмышIахэу къаубытыгъ

Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм иадминистративнэ унэ дэжь щыт автомобилым ынаIэ тыридзагъ лъыхъоным фэгъэзэгъэ специалистым ыкIи ар зыер ыгъэунэфынэу фежьагъ.

Нэужым къызэрэнэфагъэмкIэ, автотранспортыр зыем хэбзэIахьхэр, банкым къыIихыгъэ чIыфэхэр ымыпщынэжьхэу, ащ ылъэныкъокIэ Iофи 7 къызэIуахыгъэу щытыгъ. ЗэкIэмкIи сомэ мини 144-рэ ыпщыныжьынэу телъыгъ.

Мы чIыпIэм машинэр зыкIыщытыгъэр зыми ышIэрэп, ау специалистым ащ ынаIэ зэрэтыридзагъэм, зэриуплъэкIыгъэм ишIуагъэкIэ, чIыфэ зытелъыр къаубытын алъэкIыгъ. Мы чIыпIэ дэдэм автомобилым арест щытыралъхьагъ. Джаущтэу, ошIэ-дэмышIэу, охътабэ хъугъэу хьыкум приставхэм зашIозыгъэбылъыщтыгъэ хъулъфыгъэм машинэ зэриIэр агъэунэфыгъ. Джы хэбзэгъэуцугъэу щыIэм диштэу ар агъэпщынэщт. ЧIыфэу телъыр къызимыпщынык Iэ, автотранспортыр ащэнышъ, ахъщэр зэритыжьын фаехэм афызэкIагъэкIожьыщт.

Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм ипресс-къулыкъу.

Гурыт сэнэхьат зыщарагъэгъотырэ еджапIэхэм язытет, ахэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэнымкIэ Iофыгъоу къэуцухэрэм защытегущыIэгъэхэ зэхэсыгъо мы мафэхэм Мыекъопэ индустриальнэ техникумым щыкIуагъ. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ Iофтхьабзэм кIэщакIо фэхъугъ.

Гурыт сэнэхьатхэр ящыкIагъэх

Ащ хэлэжьагъэх АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт, Общественнэ палатэм ипащэу Устэ Руслъан, палатэм хэтхэр, гурыт сэнэхьат зыщарагъэгъотырэ еджапIэхэм япащэхэр, кIэлэегъаджэхэр, нэмыкIхэри.

Пстэуми апэ гурыт сэнэхьат зыщызэрагъэгъотырэ техникумэу республикэм Iоф щызышIэхэрэм къатегущыIагъэх. Дондуковскэ мэкъумэщ, Мыекъопэ политехническэ, Красногвардейскэ аграрнэ-промышленнэ техникумхэм ыкIи Андырхъое Хъусенэ ыцIэ зыхьырэ кIэлэегъэджэ колледжым сэнэхьатэу зыфырагъаджэхэрэр къаIуагъэх. Сварщик, унашъхьэ тезылъхьэхэрэр, пщэрыхьакIохэр, мэкъумэщ техникэмкIэ Iоф зышIэщтхэр ыкIи нэмыкI сэнэхьатхэр яIэх. Мыекъопэ индустриальнэ техникумым шIэныгъэ зэрэщарагъэгъотырэм дакIоу, зыфырагъэджэхэрэ сэнэхьатым хэшIыкI ин фыряIэным пае студентхэм Iоф зыщашIэщтхэ цеххэр еджапIэм хэтых. Ахэр хьакIэхэм къарагъэкIухьагъэх. Студентхэу цеххэм ачIэтхэм гущыIэгъу афэхъугъэх. ШIэныгъэ зэрарагъэгъотырэр, яматериальнэ техническэ базэ изытет зыфэдэр нэрылъэгъу афэхъугъ.

Нэужым Общественнэ палатэм ипленарнэ зэхэсыгъо иIофшIэн рагъэжьагъ. Къэзэрэугъоигъэхэм АР-м и Общественнэ палатэ ипащэу Устэ Руслъан шIуфэс къарихыгъ. Непэ къаIэтыгъэ Iофыгъом мэхьанэшхо зэриIэр къыIуагъ.

— Гурыт сэнэхьат зыщызэрагъэгъотырэ учреждениехэм язытет, ахэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным пае шIэгъэн фаехэм, Iофыгъоу къэуцухэрэм татегущыIэнэр ары пшъэрылъ шъхьаIэу зыфэдгъэуцужьырэр. Мы лъэныкъомкIэ хэбзэ къулыкъухэр тигъусэхэу тшIэн тлъэкIыщтым тытегущыIэщт. Непэ тикъэралыгъо гурыт сэнэхьат зиIэхэр ищыкIагъэх. Ахэм шIэныгъэ дэгъу яIэу гъэсэныгъэм иучреждениехэм къачIэкIынхэ фае. Мы лъэныкъомкIэ Iофхэм язытет нахьышIу зэрэхъущтым тыпылъын фае, — къыIуагъ Устэ Руслъан.

Непэрэ щыIакIэм елъытыгъэу гурыт сэнэхьат зыщарагъэгъотырэ учреждениехэр агъэпсых. Республикэм имызакъоу, тикъэралыгъо анахь зыщыкIэрэ рабочэ сэнэхьатхэм афеджэгъэ ныбжьыкIэхэр къычIагъэкIынхэм анаIэ тет. Ахэм шIэныгъэ дэгъухэр зэряIэщтхэм пылъых.

АдыгеимкIэ гурыт сэнэхьат зэфэшъхьафхэр гъэсэныгъэм иучреждении 10-мэ ащарагъэгъоты. Ахэм ащыщэу 7-р республикэ бюджетымкIэ, 3-р апшъэрэ еджапIэхэм япхыгъэхэу, федеральнэ бюджетым иахъщэкIэ Iоф ашIэ.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ епхыгъэу Iоф зышIэрэ профессиональнэ организации 5-мэ сэнэхьат 24-рэ ыкIи специальность 33-кIэ Iоф ашIэн амал яIэу ныбжьыкIэхэр къычIагъэкIых. КIэлэегъэджэ 217-м Iоф ащашIэ, ахэм ащыщэу процент 86-м апэрэ ыкIи апшъэрэ квалификационнэ категорие яI.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу Хъуажъ Аминэт къызэриIуагъэмкIэ, **2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулIэу гурыт сэнэхьат зэзыгъэгъотырэ нэбгырэ 8095-рэ ащеджэщтыгъэ, ахэм ащыщэу очнэ шIыкIэмкIэ — нэбгырэ 7351-рэ, заочнэ шIыкIэмкIэ нэбгырэ 744-рэ еджэ.**

— ГурытымкIэ илъэс къэс нэбгырэ 650-мэ гурыт сэнэхьат зэрагъэгъотыгъэу еджапIэр къаухы. Ахэм ащыщэу процент 55-м сэнэхьатэу зэрагъэгъотыгъэмкIэ IофшIэныр рагъажьэ, проценти 7-р апшъэрэ еджапIэхэм ачIэхьажьых, процент 20-р дзэм къулыкъу щахьынэу макIо, — еIо Хъуажъ Аминэт.

2013-рэ илъэсым профессиональнэ лицеиплI техникум ашIыжьыгъ. АцIэ зэрэзэблахъугъэм дакIоу пшъэрылъ гъэнэфагъэхэри яIэхэ хъугъэ.

2015-рэ илъэсым гурыт сэнэхьат зыщарагъэгъотырэ учреждениехэм яIофшIэн рызэхащэнэу сомэ миллиони 152-рэ мини 152-рэ атыралъытагъ. ГурытымкIэ зы студентым иегъэджэн бюджетым щыщ сомэ мин 60 илъэсым пэIохьэ. Ау гумэкIыгъо шъхьаIэу къэуцурэр егъэджэн-производственнэ Iэмэ-псымэхэр ахъщэу къатIупщырэм къырыпщэфынхэу зэрэщымытыр ары. Арэу щытми, мэкIэ-макIэу зэтырагъэпсыхьэх. Сэкъатныгъэ зиIэ ныбжьыкIэхэр щеджэнхэ амал яIэным пае ищыкIагъэр агъэцакIэ.

Гурыт сэнэхьат зыщарагъэгъотырэ еджапIэхэм яматериальнэ-техническэ базэ федеральнэ къэралыгъо гъэсэныгъэ стандартым икъу фэдизэу зэрэдимыштэрэр АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ къыIуагъ. Джырэ экономикэм ищыкIэгъэ сэнэхьатхэр гъэсэныгъэм иучреждениехэм ащарагъэгъотынхэу зэтырагъэпсыхьанхэм пае ахъщэшхо хэплъхьан фае. ЧIыгур зэралэжьырэ, лэжьыгъэр зэрэIуахыжьырэ техникэу аужырэ шапхъэхэм адиштэрэр, автомобильхэр ыкIи нэмыкI Iэмэ-псымэхэр зэгъэгъотыгъэнхэ фае.

КъэIогъэн фае, 2016-рэ илъэсым бюджет шIыкIэм тетэу «Мастер жилищно-коммунального хозяйства», «Кровельщик», «Монтажник санитарно-технических, вентиляционных систем и оборудования», «Строительство и эксплуатация зданий и сооружений на базе МИТа и машинист дорожных и строительных машин — на базе МПТ» зыфиIорэ сэнэхьатхэр ныбжьыкIэхэм зэрагъэгъотынхэу амал яIэщт.

Джащ фэдэу 2015-рэ илъэсым апэрэу «Автомеханик», «Поварское дело», «Дизайн», «Архитектура», «Земельно-имущественные отношения» зыфиIохэрэ сэнэхьатхэр ыпкIэ хэлъэу зэрагъэгъотынхэ алъэкIыщт.

КIэухым мы лъэныкъомкIэ Iофтхьабзэм къекIолIагъэхэм яшIошI къыраIотыкIыгъ, пшъэрылъ шъхьаIэхэр агъэуцугъэх.

ПIАТIЫКЪО Анет.

Мэзищ IофшIагъэхэр зэфахьысыжьыгъэх

Пенсиехэмкlэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм джырэблагъэ щызэхащэгъэгъэ игъэкIотыгъэ зэIукIэм видеозэпхыныгъэ шIыкIэм тетэу хэлэжьагъэх ПенсиехэмкIэ фондым ичIыпIэ къулыкъухэм япащэхэр. ЗэIукIэм итемэ шъхьаIэу щытыгъ 2016-рэ илъэсым иапэрэ квартал икIэуххэр зэфэхьысыжьыгъэнхэр. Ащ ехьылIэгъэ доклад шъхьаIэ къышIыгъ ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипащэу Къулэ Аскэрбый. Ар IофшIэным илъэныкъо шъхьаIэхэм кIэухэу афэхъугъэхэм къатегущыIагъ, зэкIэри пчъагъэхэмкIэ нэрылъэгъу къышIыгъ.

апэIухьагъэр сомэ миллиарди 3-рэ миллион 704-рэ мэхъу. Ар 2016-рэ илъэсым телъытэгъэ прогнозхэу агъэнэфэгъагъэхэм япроцент 20-м нэсыгъ.

Пенсиехэмрэ пособиехэмрэ ятыгъэнхэр

Мы Iофыгъом къытегущыIэзэ ащ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, 2016-рэ илъэсым иапэрэ мэзищ республикэм щыпсэурэ пенсионерхэм япчъагъэ нэбгыри 134-кIэ нахьыбэ хъугъэ ыкIи зэкIэмкIи нэбгырэ 125134-м нэсыгъ. Ахэм ащыщхэу Iоф зышIэхэрэр процент 20,3-рэ е нэбгырэ 25443-рэ мэхъу.

ЗэкIэ республикэм щыпсэухэрэм япчъагъэ щыщэу пенсионерхэр процент 27,7-рэ мэхъух.

2016-рэ илъэсым иа 1-рэ квартал цIыфхэм пенсиеу аратырэр нахьыбэ шIыгъэным ехьылIэгъэ Iофыгъохэу хэбзэгъэуцугъэм ыгъэнафэхэрэр ПенсиехэмкIэ фондым иреспубликэ къутами ащ ичIыпIэ къулыкъухэми агъэцэкIэжьыгъэх. ГущыIэм пае, страховой пенсием игъусэ зэмыхъокIырэ тыныр 2016-рэ илъэсым имэзае и 1-м проценти 4-кIэ нахьыбэ ашIыгъ ыкIи 2016-рэ илъэсым имэлылъфэгъу и 1-м социальнэ пенсиехэм проценти 4 къахэхъуагъ. Iофыгъохэу зэрахьагъэхэм яшIуагъэкIэ 2016-рэ илъэсым имэлылъфэгъу и 1-м къыщыублагъэу республикэм игурыт пенсие сомэ 316-рэ чапыч 54-кIэ е проценти 3-кIэ нахьыбэ хъугъэ ыкIи сомэ 10916,87-м нэсыгъ. Ар амал анахь макIэм тегъэпсыкIыгъэу пенсионерыр зэрыпсэун ылъэкIыщт ахъщэу 2015-рэ илъэсым ия 4-рэ квартал тиреспубликэ щагъэнэфэгъагъэм сомэ 4041,87-кIэ е процент 63,0-кIэ нахьыб. Ныбжьым телъытэгъэ гурыт пенсиер илъэсыр къызихьагъэм къыщыублагъэу тиреспубликэ сомэ 327,86-кIэ е проценти 2,8-кIэ нахьыбэ щыхъугъ ыкIи тызхэт илъэсым имэлылъфэгъу и 1-м ехъулIэу сомэ 11577,78-м нэсыгъ.

2016-рэ илъэсым иа 1-рэ квартал зэкIэмкIи пенсиехэм, пособиехэм ыкIи нэмыкI социальнэ тынхэм ахъщэу

Страховой тынхэм пэщэныгъэ адызехьэгъэныр

УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд ифедэхэм ахэхьэрэ страховой тынхэу 2016-рэ илъэсым иапэрэ квартал тиреспубликэ къыщаугъоигъэр сомэ миллион 915-рэ мин 700-м ыкIи шIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ Федеральнэ фондым ибюджет хэхьанэу къаугъоигъэр сомэ миллион 421-рэ мин 300-м анэсыгъэх. Ыпэрэ илъэсым джащ фэдэ ипIалъэ елъытыгъэмэ, ПенсиехэмкIэ фондым ибюджет хэхьанэу апэрэ кварталым къаугъоигъэр сомэ миллион 22-рэ мин 200-кIэ ыкIи шIокI зимыIэ медицинэ страхованием ифонд хэхьанэу къаугъоигъэр сомэ миллион 16-рэ мини 100-кIэ нахьыбэ хъугъэх.

БгъуитIу зэдыхэлэжьэныр

Къэралыгъомрэ цIыфымрэ мылъку Iахьк1э зэдыхэлажьэхэзэ пенсием пае мылъку зэIугъэкIэгъэным ехьылIэгъэ IофшIэныр апэрэ кварталым зэрэзэхэщэгъагъэм къытегущыIэзэ Къулэ Аскэрбый къызэриIуагъэмкIэ, гъэтхапэм и 31-м ехъулIэу цIыфхэм къатыгъэ ахъщэу ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэ къыIэкIэхьагъэр сомэ 1 миллионрэ мин 600-м нэсыгъ. А къэралыгъо Программэм игъэцэкIэжьын зырагъэжьагъэм къыщыублагъэу программэм хэлажьэрэмэ зэкIэмкIи сомэ миллиони 148-рэ мин 600-рэ къатыгъ.

ГугъапIэхэр ыкIи пшъэрылъхэр

Пстэуми апэ рагъэшъызэ зэшIуахын фэе пшъэрылъэу 2016-рэ илъэсымкIэ къэнэжьы пенсиехэм, пособиехэм ыкIи социальнэ тынхэм ахъщэ апэIугъэхьэгъэныр. Джащ фэдэу социальнэ тынхэм яхьылIэгъэ федеральнэ программэ зэфэшъхьафхэр, федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэр, Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъохэр, нэмыкI норматив правовой актхэр гъэцэкIэжьыгъэнхэм ехьылIэгъэ IофшIэныр лъагъэкIотэщт.

ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипресс-къулыкъу.

Бизнесым зиушъомбгъуным пай

Бизнес цIыкIум ыкIи гурытым иобъектхэм къэралыгъо IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным епхыгъэ Iофхэм, къэралыгъо ыкIи унэе партнерствэм игъэпсын, къэралыгъо программэхэр щыIэнығъэм щыпхырыщыгъэхэ зэрэхъурэм, нэмыкI лъэныкъохэм щатегущыIагъэх джырэблагъэ АР-м экономикэ хэхъонығъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ иколлегие зэхэсыгъоу иIагъэм. Министерствэм тызэрэщыщагъэгъозагъэмкIэ, муниципальнэ образованиехэм яспециалистхэу экономикэм иIофхэм афэгъэзагъэхэри бизнес-гупчэхэм япащэхэри а Iофтхьабзэм къырагъэблэгъагъэх.

0

Сомэ миллион 30-м ехъу...

УФ-м экономикэ хэхъонығъэхэмкIэ и Министерствэ бизнес цIыкIум ыкIи гурытым иобъектхэм къэралыгъо IэпыIэгъу ятыгъэным фытегъэпсыхьэгъэ программэм къыдилъытэу субсидиехэр зыфатIупщыщт субъектхэр зэнэкъокъу шIыкIэм тетэу къыхихыгъэх.

АР-м экономикэ хэхъонығъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, зэнэкъокъум мыгъэ субъект 85-рэ хэлэжьагъ, пстэумкIи ахэр къызкIэлъэIугъэхэр сомэ миллиард 18,9-рэ хъугъэ. Программэм къыдилъытэу къэралыгъо бюджетым щагъэнэфагъэм ар фэдитIукIэ нахьыб. Адыгейри субсидиер къызэратыщтхэм ахэфагъ. Зэнэкъокъум икIэух къызэригъэнэфагъэм тетэу, бизнес цIыкIум ыкIи гурытым иобъектхэм къэралыгъо IэпыIэгъу ятыгъэным пае сомэ миллион 30-м ехъу къыфатIупщыщт, ащ республикэм иIахьи хилъхьащт. Ащ имызакъоу, АгроБизнесИнкубаторым игъэпсын пэIухьанэу сомэ миллион 70-рэ къыфэкIуагъ.

Бизнес цIыкIум ыкIи гурытым къэралыгъо IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным фытегъэпсыхьэгъэ программэм предприятиеу Iоф зышIэхэрэм оборудованиер модернизацие шIыгъэным пае субсидиехэр ятыгъэнхэри къыщыдэлъытагъ. Министерствэм къызэритыгъэмкIэ, ары нахьыбэу субъектхэр къызкIэлъэIугъэхэр. Адыгеим къыфэкIощтым щыщэу сомэ миллион 21-р — модернизацием, сомэ миллиони 6-рэ мин 384-р — лизинг зэзэгъыныгъэ ашIыным пае атыгъэ ахъщэм ыкIи сомэ миллиони 3-р банкым чIыфэ къыIызыхыгъэхэм процентэу атырэм апэIуагъэхьанэу объектхэм аратыщт.

Джащ фэдэу бизнес цIыкIум ыкIи гурытым иобъектхэм микрокредиткIэ алъытэрэ чIыфэхэри аратых. АР-м экономикэ хэхъонығъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, предпринимательствэм IэпыIэгъу егъэгъотыгъэнымкIэ АР-м ифонд джырэблагъэ зэхэсыгъоу иIагъэм ащ фэдэ IэпыIэгъу ящыкIагъэу къатыгъэ тхылъи 8-мэ ахэплъагъэх ыкIи 7-мэ адырагъэштагъ. Зы нэбгырэм тхылъэу къыгъэхьазырыгъэр шапхъэхэм адиштэщтыгъэп. ПстэумкIи микрокредитэу ахэм сомэ миллиони 6-м ехъу аратыщт. ЛъэIу тхылъхэр къэзытыгъэхэр былымхъуным, чIыгулэжьыным ыкIи сатыум апылъых.

ХЪУТ Нэфсэт.

ХЭБЗЭГЪЭУЦУГЪЭХЭМ ЯШАПХЪЭХЭР

Зэ рагъэжьагъэмэ...

Нахь пасэу цIыфхэр психологическэу рагъэсэнхэ гухэлъ яIагъэщтын, пенсие ныбжьыр къэIэтыгъэным игугъу тапэкIэ бэрэ ашIыгъ, ау ащ ехьылIэгъэ политикэ теубытагъэ щымыIэгоу аIозэ джырэ нэс къакъудыигъ. ЗэраIо хабзэу, джы «пхъэшъхьэ-мышъхьэм» игъо хъугъэн фае.

Гупчэ къэбарлъыгъэIэс амалхэм къызэратыгъэмкIэ, 2016-рэ илъэсым жъоныгъуакIэм и 11-м Къэралыгъо Думэм ыштагъ къэралыгъо къулыкъушIэхэр пенсием зыкIохэрэ ныбжьыр къэIэтыгъэным ехьылIэгъэ Закон. Шъыпкъэ, джырэкIэ ащ кIуачIэ иIэгоп. ФедерациемкIэ Советым щыхэплъэнхэ ыкIи ащ игъо зыщалъэгъукIэ кIэтхэным фэшI Урысые Федерацием и Президент рахьылIэн, нэужым гъэзетхэм къыхягъэутыгъэн фае. Ау а Iофыгъохэр зэшIохыгъэ зэрэхъущтхэм уехъырэхъышэжьынэу щытэп, сыда пIомэ Президентым ишIэ хэмылъэу законыр зэрамыштагъэр гурыIогъуаеп. Хэбзэгъэуцугъэм зэригъэнафэрэмкIэ, къэралыгъо къулыкъушIэхэм пенсием кIогъэным ифитынығъэ яIэ мэхъу хъулъфыгъэм ыныбжь илъэс 65-рэ ыкIи бзылъфыгъэм ыныбжь илъэс 63-рэ зыхъукIэ. Мы Iофыр къэралыгъо къулыкъушIэхэмкIэ къырагъэжьагъ, енэгуягъо нэужым а шапхъэхэр Iофышlэ къызэрыкIохэми алъагъэIэсынкIэ.

ШэпхъакIэхэм цIыфхэр агъэрэзэщтха, амыгъэрэзэщтха? Ар джырэкIэ къэшIэгъуай. Япсаунығъэ, акIуачIэ, IэнатIэу зыIутхэм ыкIи ащ пылъ лэжьапкIэм агъэразэхэу, ау ныбжьыр къызэрэсыгъэм къыхэкIэу IэнатIэр къагъэтIылъыжьынышъ, пенсием кIонхэ фаеу зэрафалъэгъущтыгъэм ыгъэтхьаусыхэхэрэр чиновникхэм зэрахэтыгъэхэр ыкIи ялъэIухэзэ IофшIэныр лъагъэкIуатэу ыпэкIэ къызэрэхэкIыщтыгъэр къызыдэплъытэкIэ, шэпхъакIэхэм агъэрэзэщтхэр чиновникхэм мымакIэу ахэтынхэкIи мэхъу. Арышъ, мы хэбзэгъэуцугъэр зыгъэхьазырыгъэхэри зыштагъэхэри ежьхэмкIэ нахь дэгъу зэрэхъущтым ыгъэгумэкIыщтыгъэхэу къыпщэхъу.

Политикэ Iофыгъохэм зы лъэныкъо гъэшIэгъон ямылъэгъулIэн плъэкIыщтэп. ЦIыфхэмкIэ популярнэу щымыт Iофыгъо горэ Урысыем къызыщырахьыжьэкIэ, Европэм ит къэралхэр щысэу къагъэлъагъох, ау ахэм ащыпсэухэрэм лэжьапкIэу ыкIи щыIэкIэ амалэу яIэм, тэ ахэм бэкIэ ауж тыкъызэринэрэм типолитикхэми, къэралыгъо IэнэтIэшхо зезыхьэхэрэми игугъу ашIынэу фаехэп. Ащ цыхьэмышIынығъэ къытхимылъхьан ылъэкIырэп.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

Сергей Швецов: Пытагъэ хэлъэу тадэзекIо

Ахъщэ къолъхьэ тын-Iыхыным ылъэныкъокIэ хэбзэгъэуцугъэу щыIэр Адыгэ Республикэм зэрэщагъэцакIэрэм иIофыгъохэм афэгъэхьыгъэу гущыIэгъу тыфэхъугъ АР-м и Прокуратурэ ахъщэ къолъхьэ тын-Iыхыным пэшIуекIогъэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэр гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм лъыплъэгъэнымкIэ прокурорым истаршэ IэпыIэгъоу Сергей Швецовым.

— Коррупционнэ нэшанэ зиIэ бзэджэшIагъэу зэрахьэ-хэрэм зэрарэу къахьырэр сыд фэдиза, ахэм къяжъугъэгъэзэжьын шъолъэкIа?

— 2016-рэ илъэсым иапэрэ мэзищэу пыкIыгъэм ахъщэ къолъхьэ тын-Iыхыным ылъэныкъокIэ бзэджэшIэгъэ 73-рэ зэрахьагъэу прокуратурэм ыгъэунэфыгъ. Коррупционнэ нэшанэ зиIэ бзэджэшIагъэу зэрахьагъэхэм зэрарэу къахьыгъэм икъегъэгъэзэжьын республикэм ипрокуратурэ лъэшэу ынаIэ тырегъэты. 2015-рэ илъэсым коррупционнэ нэшанэ зиIэ бзэджэшIэгъэ 250-рэ зэрахьагъэу къыхэдгъэщыгъ. Ащ къыхэкIыкIэ бюджет зэфэшъхьафхэм зэкIэмкIи зэрарэу афэхъугъэр сомэ миллиони 108-м ехъу. Мы лъэныкъомкIэ пэшIорыгъэшъ зэхэфынэу зэхэтщагъэхэм къакIэлъыкIоу хэбзэгъэуцугъэр зыукъуагъэхэм ежь-ежьырэу сомэ миллиони 5-м ехъу къатыжьыгъ. 2015-рэ илъэсым ахъщэ къолъхьэ тын-Iыхын нэшанэ зиIэ бзэджэшIагъэхэр нахьыбэу зыщызэрахьагъэу дгъэунэфыгъэр гъэсэныгъэмкIэ, кощын IофхэмкIэ, гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ ведомствэхэр арых.

ГущыIэм пае, зэхэщэгъэ бзэджэшIэ купым уголовнэ Iофэу къафызэIуахыгъэм ихэплъэн ыкIэм фэкIуагъ. ХьылъэзещэгъэхэмкIэ... машинэхэм зэращэнэу афагъэнэфэгъэ шапхъэхэм ашIокIыхэрэм ахъщэ къуалъхьэ къаIахызэ ахэм пэрыохъу ямыIэу ягъогу тырагъахьэщтыгъэх. Мы IофымкIэ лажьэ яIэу ахэр агъэмысагъэх. Ащ нэмыкIэу, автомобилитIум, унэу ыкIи чIыгу Iахьэу бзэджашIэхэм яIагъэхэм арест атыралъхьагъ. БзэджашIэхэм ащыщ горэм иунэ къызалъыхъум, сомэ мин 890-рэ къырагъотагъ ыкIи къыIахыгъ. Мы илъэсэу тызыхэтым коррупционнэ нэшанэ зиIэ бзэджэшIагъэу зэрахьагъэхэм зэрарэу арагъэшIыгъэм икъегъэгъэзэжьынкIэ хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм иIофышIэхэм хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцакIэрэр прокуратурэм ыуплъэкIугъ.

ГущыIэм пае, псэолъэшI организацием ипащэу М. КIуаем сомэ миллион 17-рэ мини 111-рэ хъурэ зэрарэу муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрацие ригъэшIыгъэм къыригъэгъэзэжьыгъэп, псэолъэныкъошI квадрат метрэ 300-м ехъурэ ыкIи квадрат метрэ 40-м ехъурэ унэ зэриIэхэм ямылъытыгъэу, хьыкумым иунашъо гъэцэкIэгъэнымкIэ игъом ищыкIэгъэ амалхэр зэрахьагъэхэп.

— Къэралыгъо къулыкъушIэхэм IэкIыб къэралыгъохэм амыгъэкощырэ мылъку ыкIи банкхэм ахъщэ ащыря-Iэн фимытхэу хабзэм унашъо ышIыгъ. Мы лъэныкъомкIэ Адыгеим иIофхэм язытет сыдэу щыта?

— Федеральнэ унашъом къызэригъэнафэрэмкIэ, къэралыгъо ыкIи муниципальнэ къулыкъухэм IэнатIэ ащызыIыгъхэм IэкIыб къэралыгъохэм амыгъэкощырэ мылъку ыкIи банкхэм счет къащызэIуахын, ахъщэ ащыряIэн фитхэп. Унашъор зэштагъэм къыщегъэжьагъэу мы лъэныкъомкIэ прокуратурэм иIофышIэхэм зи хэукъоныгъэ къыхагъэщыгъэп.

2016-рэ илъэсым гъэтхапэм УФ-м и Генеральнэ прокуратурэрэ Урысыем хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэрэ къолъхьэ тын-Iыхыным пэшIуекIогъэнымкIэ зэзэгъыныгъэ зэдашIыгъ. Ащ зэрэщигъэнэфагъэмкIэ, къэбарэу aIэкIэлъхэмкIэ ведомствитIур зэхъожьын фае. Мы лъэныкъомкIэ IофшIэныр зэрагъэцакIэрэм республикэ прокуратурэм ынаIэ тет. IэнатIэ зыIыгъ пащэхэм IэкIыб банкхэм счетхэр ащыряIэхэу СМИ-хэм къэбар aIэкIэлъмэ, уплъэкIунхэр зэхищэнхэм прокуратурэр фэхьазыр.

— Шэпхъэ правовой актхэм ыкIи ахэм япхыгъэ проектхэм алъэныкъо-кIэ коррупцием пэшIуе-кIорэ экспертизэр зэхэщэгъэныр прокуратурэм ипшъэрылъ шъхьаI. Сыда ащ къикIырэр? ЩыкIагъэу къыхэжъугъэщыхэрэр сыд фэдэха?

— Хэбзэгъэуцугъэу щыIэм ыкIи УФ-м и Генеральнэ прокурор идокумент шъхьаIэхэм къадыхэлъытагъэу, къолъхьэ тын-Iыхыным пэшIуекIогъэным епхыгъэ хьугъэ-шIагъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэр прокуратурэм икъулыкъухэм япшъэрылъ шъхьаI. 2016-рэ илъэсым республикэ прокуратурэм мыщ фэдэ экспертизэу зэхищагъэхэм къакIэлъыкIоу республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэм яшэпхъэ правовой акт 17-мэ коррупционнэ нэшанэ яIэу къыхагъэщыгъ. ЧыпIэ зыгъэIорышIэжьын къулыкъухэм мы лъэныкъомкIэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу 332-рэ аукъуагъэу агъэунэфыгъ. Ахэр дэгъэзыжьыгъэнхэм фэшI прокурорхэм унэшъо гъэнэфагъэхэр ашIыгъэх. ЗэкIэмкIи мы илъэсым имэзитф къыкIоцI проект 500-м ехъумэ прокурорхэр ахэплъагъэх, коррупционнэ нэшанэ яIэу хьугъэ-шIэгъэ 30-м ехъу къыхагъэщыгъ.

— Къолъхьэ тын-Iыхыным епхыгъэ бзэджэшIагъэхэр прокуратурэм икъулыкъушIэхэм зэрахьагъэхэу жъугъэунэфыгъа? Мы лъэныкъомкIэ шъуиIофшIэн сыдэущтэу жъугъэпсыра?

— 2011-рэ илъэсым къыщыублагъэу непэ къызнэсыгъэм республикэ прокуратурэм икъулыкъушIэхэм алъэныкъокIэ уголовнэ Iоф къызэIутхыгъэп, зы нэбгыри IофшIапIэм Iудгъэкlыгъэп. АщкIэ зишIуагъэ къакIоу плъытэн фаер прокуратурэм Iоф щызышIэщтхэм якъыхэхын пытагъэ хэлъэу тыкъызэрекIуалIэрэр, исэнэхьат хэшIыкIышхо фызиIэ цIыфхэр зэрэтштэхэрэр ары. Аттестацием ыпэкIэ зэхащэрэ ухьазырынхэр дэгъоу загъэцакIэкIэ, зэкIэ специалист ныбжьыкIэхэм прокурорым иприсягэ аштэ. Прокуратурэм икъулыкъушIэхэу къуалъхьэ зыштагъэхэм шIокI имыIэу пшъэдэкIыжь ядгъэхьыщт, ащ дакIоу къулыкъум хэдгъэкIыщтых. Ау бэрэ къыхэкIы лажьэ зимыIэ прокурорхэм бзэджэшIагъэ горэ зэрахьагъэу aIозэ ахэм алъэныкъокIэ къэбар нэпцIхэр агъэIухэу. Ащ фэдэ шIыкIэр зыгъэфедэрэ цIыфхэм пшъэдэкIыжь ахьын зэралъэкIыщтыр зыщагъэгъупшэ хъущтэп.

— Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ «ицыхьэшIэгъу телефон» Iоф ешIа, коррупционнэ нэшанэ зиIэ хьугъэ-шIагъэхэр зэрэззэрахьагъэхэм епхыгъэ къэбархэмкIэ республикэ прокуратурэм исайт цIыфхэм зыкъыфагъэзэн алъэкIыщта?

— Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ епхыгъэу чэщ-зымафэм зэпыу имыIэу «цыхьэшIэгъу телефоным» Iоф ешIэ. Къолъхьэ тын-Iыхыным ылъэныкъокIэ цIыфхэм къэбар горэ aIэкIэлъмэ, мыщ занкIэу къытеонхэ алъэкIыщт. Джащ фэдэу прокуратурэм и Интернет сайтэу «Противодействие коррупции» зыфиIорэм Iоф ешIэ. Мы лъэ-ныкъомкIэ хэбзэгъэуцугъэр зэраукъуагъэм фэгъэхьыгъэ тхы-гъэхэр сайтым къырагъэхьанхэ алъэкIыщт.

КIАРЭ Фатим.

Шапхъэхэр зыщагъэгъупшэхэрэп

Iофтхьабзэу «Шагающий автобус» зыфиIорэр Мыекъуапэ щыкIуагъ.

Аужырэ одыджыныр еджапIэр къэзыухыхэрэм къафытеуагъ. Торжественнэ Iофтхьабзэм ыуж Къэралыгъо автоинспекторхэмрэ кIэлэегъаджэхэмрэ ахэтхэу ныбжьыкIэхэр къалэм иурамхэм къарыкIуагъэх. Шъо зэфэшъхьафхэр зиIэ шархэр aIыгъхэу гъогур щынэгъончъэу зэрэзэпыпчыщтыр гъогурыкIоным хэлажьэхэрэм арагъэлъэгъугъ.

Гъогур зэрэзэпыпчыщт шапхъэхэр — нэфрыгъуазэр шъо шхъуантIэкIэ къэнэфэу, лъэсрыкIо зэпырыкIыпIэхэм водителым ублегъэкIымэ къыдэплъытэнхэу зэрэщытыр мы IофтхьабзэмкIэ еджапIэр къэзыухыхэрэм ялэгъухэм агу къагъэкIыжьыгъ. ЗэпырыкIыпIэхэм адэжь къызысхэкIэ, водительхэми нахь сакъыныгъэ къызхагъэфэнэу, скоростым къыщагъэкIэнэу ныбжьыкIэхэр къяджагъэх.

Iофтхьабзэм икIэухым инспекторхэр еджакIохэм ямэфэкIыкIэ афэгушIуагъэх. Сыд фэдиз къагъэшIагъэми, ахэр гъогурыкIоным хэлажьэхэрэм зэрахэтыщтхэр араIуагъ.

Зигъо шIушIэ IэпыIэгъу

КIэлэцIыкIухэр къэухъумэгъэнхэм и Дунэе мафэ ипэгъокIэу сабый ибэхэр зыщаIыгъ Унэм шIушIэ Iофтхьабзэ щыкIуагъ.

Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм я ДиндэлэжьапIэрэ шIушIэ фондэу «Рука помощи» зыфиIорэмрэ зэрыгыкIэхэрэ машинкитIу интернатым къыфащэфыгъ.

АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, шIухьафтыным нахь щыгушIукIыгъэхэр учреждением иIофышIэхэр арых. Джыдэдэм интернатым сабый 37-рэ чIэс, ахэм ахэтых ипсауныгъэкIэ щыкIагъэ зиIэхэр. Арышъ, мы учреждением ахэр зэрэщаIыгъыщтхэмкIэ амалышIухэр ягъэгъотыгъэнхэ фае.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ ипресс-къулыкъу къызэритыгъэмкIэ, сабыибэ зиIэ унагъохэу республикэм щыпсэухэрэм япчъагъэ аужырэ илъэситфым хэхъуагъ: 3946-рэ хъущтыгъэмэ, 5210-м ар нэсыгъ. Сабый ибэхэм ыкIи кIэлэцIыкIухэу зянэ-зятэ зылъымыплъэхэрэм япроцент 95-р унагъохэм ащапIунхэу аратыгъэх.

ЯШЪЫНЭ Сусан.

Мэкъуогъум и 1-р кIэлэцIыкIухэм якъэухъумэн и Дунэе маф

ЩыIэныгъэм ылъапсэх

Сыд фэдэрэ лъэхъани анахь мэхьанэ зэратырэр сабыир ары. Унагъом къихъорэ сабыим насыпыр къыдакIоу адыгэхэм алъытэ. КIэлэцIыкIур щыIэныгъэм зэрилъапсэр къыушыхьатэу, ащ инасыпи игушIуагъуи унагъом къырехьэх. Сабыйхэм ящыIэныгъэ нахь дэгъу шIыгъэныр, чIыпIэ къинхэм арымыфэнхэр, гумэкIыгъохэм ащыухъумэгъэнхэр нахьыжъхэм япшъэрылъ. КIэлэцIыкIухэм зэрифэшъуашэу шIэныгъэ агъотыныр, ахэм цIыфыгъэ, гукIэгъу ахэлъэу къэтэджынхэр зыIэ илъыр нахьыжъхэр ары.

Тинеущрэ мафэ зыфэдэщтыр зэлъытыгъэ кIэлэцIыкIухэм пIуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэныр Iофыгъо шъхьаIэхэм ащыщ. Яхэгъэгу шIу алъэгъоу, янэятэхэм лъытэныгъэ, нахьыжъхэм уасэ афашIэу пIугъэнхэр зэкIэми типшъэрылъ. Ахэр непэ гъогу тэрэз тедгъэуцохэмэ, тинагъохэри, къэралыгъори зыщыгугъынхэ лIэуж щыIэщт. КIэлэцIыкIухэм ядунай мамырэу, гумэкIыгъо ямыIэу къэтэджынхэм къэралыгъори, тиреспублики чанэу фэлажьэх. Сабыйхэм яуахътэ гъэшIэгъонэу агъэкIоным тегъэпсыхьэгъэ джэгупIэхэр Мыекъуапэ ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм ямызакъоу, къуаджэхэми, псэупIэ цIыкIухэми ащытэлъэгъух.

Мары кIэлэцIыкIухэм ягъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо лъэхъан къэсыгъ. Ильэс къэс республикэм щыпсэурэ кIэлэцIыкIоу ипсауныгъэ ыгъэпытэн, зигъэпсэфын амал зэрагъэгъотырэм ипчъагъи, мылъкоу ащ пэIуагъахьэрэми ахагъахъо. Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ къызэрэщаIуагъэмкIэ, кIэлэцIыкIу 24697-мэ зарагъэгъэпсэфынэу пшъэрылъ мы ильэсым зыфагъэуцужьыгъ.

КIэлэцIыкIухэм лагерь зэфэшъхьафхэм защагъэпсэфыным ыкIи япсауныгъэ ащызэтырагъэуцожьыным зэкIэмкIи сомэ миллиони 153-м ехъу пэIуагъэхьанэу агъэнэфагъ.

ЗэкIэмкIи кIэлэцIыкIухэм зыщагъэпсэфын, япсауныгъэ зыщызэтырагъэуцожьын алъэкIыщт учреждение 92-мэ мыгъэ республикэм Iоф щашIэщт. Ахэр къалэм дэмыт лагерхэр, санаториер, мафэрэ Iоф зышIэщт лагерыр арых. Ахэм анэмыкIэу Анэпэ районым, Псыфабэм ащыIэхэм ыкIи нэмыкI лагерьхэм кIэлэцIыкIухэм защагъэпсэфынэу путевкэхэр зэрагъэгъотыгъэх. Хабзэ зэрафэхъугъэу, чIыпIэ къин ифэгъэ сабыйхэми анаIэ атырагъэты. Сабыибэ зэрыс унагъохэми мыгъэ зарагъэгъэпсэфынэу агъэнэфагъ.

КIэлэцIыкIухэм якъэухъумэн и Дунэе мафэ тиреспубликэ мэхьанэшхо зэритырэ мэфэкIхэм ащыщ. Тинеущырэ мафэ зэлъытыгъэ сабыйхэр чэфынхэм фэшI къэгъэлъэгъон зэфэшъхьафхэр Мыекъуапэ щызэхащэнхэу агъэнафэх. ЯмэфэкI мафэ гъэшIэгъонэу ыкIи шIуагъэ хэлъэу агъэкIоным тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэхэр, зэнэкъокъухэр, джэгукIэхэр афагъэхьазырыгъэх. Ахэм янахьыбэр Мыекъопэ къэлэ паркым щыкIощтых. Сыхьатыр 10-м къыщыублагъэу ны-тыхэм ясабыйхэр мы чIыпIэм къыращалIэхэмэ, бэ алъэгъущтыр.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

КIЭЛЭЦIЫКIУ УСЭХЭР

АБРЭДЖ Сафият

Гыныгъом ишъэф

(Зэдэгущыlэгъу)

— Нан, тихатэ хэт гыныгъор[1].
Ау сэ тэущтэу къэзгъотын?
Хьасэ шъабэм егъэбылъы.
Къэбгъотыфэ уигъэпшъын.

Янэ мэщхы: — Си Мэдин!
УиIоф цIыкIу тэ зэхэтфын.
Хьасэ шхъуантIэм текIолIэн,
Ащ ишъэф къызэдэтшIэн.

КIэ пырацэр къэукъудыий
ЗызэришIырэм теплъын.
А гыныгъор гъожьы — шэплъэу
Хьасэ шъабэм къыхэплъын.

— Шъыпкъэ, нан, о къысэпIуагъэр.
Къыхэсчыгъ гыныгъор, еплъ!
Ышъуи зэрэпIогъэ дэдэу
Сыдэу даха — гъо — жьы — шэплъ!

— А сикIал, гыныгъор зышхырэм,
ЦIыкIоу щытмэ — зыричын.
— Аущтэу Iофыр щытмэ джыри,
Нан, гыныгъор къыхэсчын.

Адэ сшынахьыкIэ цIыкIур,
Нан, сэ тэущтэу хэсынын?
Тэ гыныгъор мафэ къэс джы
БлэтымгъэкIэу зэдэтшхын!

ЦIыфхэм аIо: «КIуачIэ хэлъ!»
Къыддэхъунба тигухэлъ?
ТIуми псынкIэу къытхэхъон,
Бжыхьэм школым тыжъугъэкIон.

Гыныгъу — къэзыгъэзэжьыгъэ гущыI. Джаущтэу Тыркуем ис адыгэхэр морковкэм еджэх. Мы гущыIэр ежъугъапш гыныплъ зыфаIорэм. (КъэкIыгъэхэм ацIэхэр уцхэм ашъо епхыгъ).

Языгъэпсэфыгъо уахътэ зэщыгъощтэп

КIэлэцIыкIухэм зызыщагъэпсэфырэ ыкIи япсауныгъэ зыщагъэпытэрэ лагерьхэм афэгъэхьыгъэ Iофыгъохэм зыщатегущыIэгъэхэ зэхэсыгъо координационнэ советым мы мафэхэм иIагъ. Ар зэрищагъ Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ иминистрэу Осмэн Альберт.

Iофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ иотдел ипащэу Хьаткъо Хьарет, АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ игуадзэу Къэрэтэбэнэ Махьмудэ, нэмыкIхэри.

IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ министрэм игуадзэу Хьэпэе Марыет къызэриIуагъэмкIэ, кIэлэцIыкIу 24697-мэ зарагъэгъэпсэфын пшъэрылъ мы ильэсым зыфагъэуцужьыгъ. Ащ изэшIохын мыгъэ сомэ миллиони 153-м ехъу пэIуагъэхьащт. Непэрэ мафэм ехъулIэу кIэлэцIыкIу 1245-мэ загъэпсэфыгъах.

— БлэкIыгъэ ильэсым республикэм щыпсэурэ кIэлэцIыкIухэу зызыгъэпсэфыгъэхэм япчъагъэ мыгъи къыщытымыгъэкIэныр типшъэрылъ, — къыIуагъ Хьэпэе Марыет. — Сабыибэ зэрыс унагъохэми, чIыпIэ къин ифагъэхэми тынаIэ атетэгъэты.

2016-рэ ильэсым кIэлэцIыкIухэм лагерь зэфэшъхьафхэм защагъэпсэфыным пае федеральнэ бюджетым сомэ 32789900-рэ ахъщэ тедзэу къытIупщыгъ. Ащ ишIуагъэкIэ путевкэ 1525-рэ джыри зэрагъэгъотын алъэкIыщт.

Зэхэсыгъом къызэрэщаIуагъэмкIэ, зыгъэпсэфыпIэ учреждение 92-мэ зэкIэмкIи республикэм Iоф щашIэщт. Къалэм дэмыт лагери 3, зы санаторий, мафэрэ Iоф зышIэщт лагерь 88-рэ. КIэлэцIыкIухэм япсауныгъэ зыщызэтырагъэуцожьыщт ыкIи зызыщагъэпсэфыщт лагерэу «Электрон» зыфиIоу Анэпэ районым итым ипутевкэ 600, Псыфабэ — путевкэ 90-рэ республикэм зэригъэгъотыгъ. Ащ нэмыкIэу лагерхэу «Артек», «Смена» зыфиIохэрэми тишъолъыр щыщ кIэлэцIыкIухэм защагъэпсэфынэу агъэнэфагъ.

Сабыйхэр зыпIунхэу зыштагъэхэм, сабыибэ зэрыс унагъохэм зарагъэгъэпсэфын ыкIи япсауныгъэ зэтырагъэуцожьын амал мыгъэ апэрэу яIэщт. Ащ къыхиубытэщтых сабыи 5 е нахьыбэ зыпIурэ унагъохэр.

Медицинэ персоналым икъыхэхын, ащ иIофшIэн зэрэзэхищэщтын къатегущыIагъ Хьаткъо Хьарет. КIэлэцIыкIухэм языгъэпсэфыгъо уахътэ зэрифэшъуашэу агъэкIоным пае шIэгъэн фаехэм ягугъу къашIыгъ, непэрэ мафэм ехъулIэу Iофыгъоу зэшIуахыгъэхэр зэфахьысыжьыгъэх, пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр зыфагъэуцужьыгъэх.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Ермэлыкъ цIыкIум иIофшIэн регъажьэ

Мыекъуапэ ипсэупIэу Черемушкэм щыпсэухэрэм дэгъоу ашIэ урамэу Чкаловым ыцIэ зыхьырэм тет унэу N 67-м дэжь бэдзэр цIыкIу зэрэщызэхащэрэр. ЦIыфхэм яунэе чIыгу къыщагъэкIыгъэ хэтэрыкIхэр, пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр мы чIыпIэм щащэх. Ахэтых къэзыщэфыгъэу зыщэжьыхэрэри. Гъогу сатыушIынымкIэ фитыныгъэ зэрямыIэм къыхэкIэу хэбзэухъумэкIо къулыкъушIэхэм мыхэр щагъэтыщтыгъэхэп.

Джы сатыушIхэм мы лъэныкъомкIэ амалышIу яIэ хъугъэ. Мафэ къэс, жъоныгъуакIэм и 30-м къыщегъэжьагъэу, мы чIыпIэм ермэлыкъ цIыкIу щызэIухыгъэщт. Блыпэм къыщыублагъэу бэрэскэшхом нэс сыхьатыр 9 — 14-м къыдиубытэрэ уахътэм щыщэнхэ фитых. Паспортыр ыкIи чIыгу Iахь зэряIэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр щакIохэм аIыгъын фае. Зыгъэпсэфыгъо мафэхэм Адыгеим ыкIи ащ игъунэгъу районхэу Краснодар краим хиубытэхэрэм къащыдагъэкIырэ мэкъумэщ продукциери мы чIыпIэм щыIэщт ермэлыкъым щащэщт.

Мыекъопэ къэлэ администрацием ипресс-къулыкъу къызэрэщытаIуагъэмкIэ, къалэм игъогухэм зыщыфэе чIыпIэм щытхэу щыщэхэрэр къыхагъэщых, сыда пIомэ цIыфхэм япсауныгъэ ащ изэрар екIын ылъэкIыщт. Мы Iофыгъор дэгъэзыжьыгъэ хъуным, унэе хэтэрыкIхэри къызыщызэлъыхьурэ лъэхьаным цIыфхэми сатыу цIыкIу ашIыным фэшI къэлэ бэдзэрхэм чIыпIэ тедзэхэр къафызэIуахыгъэх, щэчалъэхэр ыпкIэ хэлъэу агъэфедэнхэу къаратыщтых.

Пхъэшъхьэ-мышъхьэхэмрэ хэтэрыкIхэмрэ зыщыIуагъэкIыхэрэ ермэлыкъхэм язэхэщэн мэхьанэшхо иI. Мыщ фэдэ продукциехэм ауасэ къыдэмыкIоенымкIэ ахэм яшIуагъэ къэкIо. Джащ фэдэу къоджэдэсхэм къагъэкIырэр IуагъэкIынымкIэ амалышIу щыIэ хъугъэ.

Ермэлыкъхэр зыгъэпсэфыгъо мафэхэм муниципальнэ образованиехэми ащызэхэщэгъэнхэм мэхьанэ зэряIэр республикэм ипащэхэм зэхэсыгъохэм бэрэ къащаIо. Сыда пIомэ цIыфхэм нахь агъэфедэрэ гъомылапхъэхэр нахь пыутэу къызIэкIагъэхьанхэм мыхэр фэIорышIэх, щакIохэми ятовар IуагъэкIын амал яIэ мэхъу.

IЭШЪЫНЭ Сусан.

ІЭНЭ ХЪУРАЕР

Адыгэхэм яэтнофилософие икуугъэ-гъэшІэгъоныгъ

Мы мафэхэм гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КІэращэм ыцІэ зыхьырэм Іэнэ хъураеу «Этнофилософия адыгов: от мифа к логосу» зыфиІоу философие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу Хьанэхъу Руслъан Асхьад ыкъор къызыхъугъэр илъэс 75-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэр щыІагъ.

Зигъо ІофыгъомкІэ Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх Краснодар дэт апшъэрэ еджэпІэшхо зэфэшъхьафхэм яшІэныгъэлэжьхэу, ахэм ащезыгъаджэхэу, кафедрэхэм япащэхэр, Адыгэ къэралыгъо университетым, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым ыкІи гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтэу Т. КІэращэм ыцІэ зыхьырэм яшІэныгъэлэжьхэр, философхэр, социологхэр, этнологхэр, филологхэр, культурологхэр.

Іэнэ хъураер шІуфэс псалъэкІэ къызэІуихыгъ ыкІи зэрищагъ Адыгэ республикэ шІэныгъэ институтым идиректорэу, филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу **Бырсыр Батырбый.**

Непэ зимэфэкІ дахэ хэзыгъэунэфыкІырэ яІофшІэгъу-шІэныгъэлэжьышхоу, философиер гупшысэ гъогоу хэзыхыгъэ Хьанэхъу Руслъан Асхьад ыкъор ишІэныгъэкІи, игупшысэкІи, иамалхэмкІи, ицІыфыгъэ хабзэкІи, иІофшІагъэкІи, илъэсыбэ ІофшІэным гъэхъагъэу щыриІэхэмкІи узыгъэразэу, узыкІырыплъын плъэкІын гъэсагъэу зэрэщытыр, лъэпкъ шІэныгъэм иІахьышІу зэрэхэлъыр, теубытэныгъэ-зэгъэзэфагъэр ишэн шъхьаІэу зэрэщытыр къыІуагъ. Исэнэхьат зэрикІасэр, шІэныгъэр зафэу зэрилэжьырэр Бырсырым кІигъэтхъыгъ, мэфэкІымкІэ фэгушІуагъ.

Іэнэ хъураем шІуфэс гущыІэ кІэкІхэр къыщаІуагъэх Краснодар къикІыгъэ хьакІэхэу, Хьанэхъу Руслъан дэгъоу зышІэрэ исэнэхьатэгъу-шІэныгъэлэжьхэу — социологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу **В. Н. Петровым,** философие шІэныгъэхэмкІэ докторэу **В. П. Гриценкэм,** педагогическэ шІэныгъэхэмкІэ докторэу **С. В. Костылевым,** нэмыкІхэми.

Іэнэ хъураем итемэ шъхьаІэу «Этнофилософия адыгов: от мифа к логосу» зыфиІорэр къызэІузыхырэ къиІотыкІын 30-м нахьыбэ къырахьылІэгъагъ. ШІэныгъэ лъэныкъуабэм анэсэу философиер зэрэлажьэрэр ахэм ащыкІагъэтхъыгъ.

Краснодар аграрнэ (мэкъумэщ) университетым илъэс 40 хъугъэу лъэпкъ тарихъымкІэ, литературэмкІэ ыкІи урысыбзэмкІэ икІэлэегъаджэу, философие шІэныгъэхэмкІэ докторэу **Іэшъхьэмэфэ (ХьэдэгъэлІэ) Асиет Аскэр ыпхъур** игуапэу пстэуми апэ мэфэкІ зэхахьэм къыщыгущыІагъ. Ежь философие шІэныгъэмкІэ зыкъиушыхьатынымкІэ Іэшъхьэтетэу Хьанэхъу Руслъан зэриІагъэр игуапэу ыгу къыгъэкІыжьыгъ; узылъызыщэн, шІэныгъэм укъыфэзгъэущын амалышхо зэрэІэкІэлъыр ыкІи цІыфыгъэ Іэдэб ин ащ зэрэхэлъым анаІэ тыраригъэдзагъ; лъытэныгъэ-шъхьэкІафэ сыдигъокІи зэрэфыриІагъэр, зэрэфыриІэр, джы зэсэнэхьатэгъу-шІэныгъэлэжьхэу зэрэщытхэр, Хьанэхъу Руслъан узкІырыплъын гъэсагъэу, ухэтми узфэзыщэу, къыуатэу зэрэщытыр къыІуагъ, шІэныгъэлэжьышхом имэфэкІ иныкІэ фэгушІуагъ.

Ежь ышъхьэкІэ лъэпкъ гупшысакІэ яІэу, лъэпкъ шъхьэлъытэжьыр къагъэгъунэу, шІэныгъэхэр яІэубытыпІэу, адыгэхэм ятарихъ куу гъэшІэгъон зыхэлъ эпосэу «Нартхэр», ятэу ХьэдэгъэлІэ Аскэр ишІэныгъэ ІофшІэгъэшхо къызфигъэфедэзэ, университетым щыригъэджэрэ ныбжьыкІэхэм адыгэ культурэр зэрафыриІотыкІырэр, видеокъэгъэлъэгъонхэм зэраригъэплъыхэрэр, студентхэм Іоф зыдашІэжьызэ, гупшысэ зэфэхьысыжь гъэшІэгъонхэр зэрашІыхэрэр, игъорыгъоу шІэныгъэхэри, гупшысэкІэ амалхэри лъэпкъ культурэхэмкІэ (анахьэу адыгэ культурэмкІэ) зэрагъотыхэрэр, а зэкІэ зэрашІогъэшІэгъоныр Асиет къыушыхьатыгъэх.

Іэнэ хъураем итемэ ин къызэхафэу гъэпсыгъагъэх шІэныгъэлэжьхэу А. М. Сихъум, З. Къ. Жанэм, С. Хь. Хъоткъом, А. Н. Соколовам, Р. Хь. Мамыим, Къу. Н. Пэрэныкъом, Н. М. Цуекъом, Щ. Е. ЩашІэм, Ф. Н. ХъуакІом, З. Хь. ГъукІэлІым, С. Мусхаджиевым, Р. Хь. Тыгъум, нэмыкІхэми ягущыІэхэр. Ахэм философиемрэ метафизикэмрэ язэпхыныгъэ; адыгэ мифо-эпическэ гупшысэм философие кІуачІэу хэлъыр; адыгэ фольклорым философскэ-культурологическэ шІыкІэ-хабзэхэр зэрэщыухъумагъэхэр; чІыгулэжьын хэбзэшІухэр (черкес чъыгхатэхэмкІэ) бэшІагъэу адыгэхэм зэрагъэунэфыгъэхэр; адыгэ тхакІохэм япроизведениехэм гупшысэ-зэфэхьысыжь гъэшІэгъонэу уагъэшІыхэрэр; адыгэ пІукІэ-гъэсэкІэ шапхъэхэм яфилософие зэрэлъэшыр; адыгэ ІэзэкІэ-шІыкІэхэр ыкІи лъэпкъ гурыгъуазэм икуугъэ; адыгэ губзыгъэхэм яакъыл-къулай зыІыгъ философиер (гупшысэр); пшысэхэм, нарт къэбар-таурыхъхэм бэнэныгъэ хабзэм ыкІуачІэ зэращыкІэгъэтхъыгъэр; оркъ хабзэм имэхьан философэу М. Яган итворчествэ къызэрэщыІотагъэр Іэнэ хъураем щызэхафыгъэх, гупшысэ зэфэхьысыжьхэр ашІыгъэх ыкІи ахэмкІэ материалхэр къыхаутыщтых.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтыр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

ХЪУРМЭ Хъусен

ШІулъэгъум икъэгъэзэгъухэр

КъэшІыгъуищ хъурэ пьес

ХЭТХЭР:

Нэфын — *зышъхьэ зылъытэжьырэ адыгэ пшъэшъэ ныбжьыкІ.*
Свет — *Нэфынэ фэтэрым къыдис ипшъэшъэгъу.*
Аслъан — *Нэфынэ ипсэлъыхъогъэ кІалэр.*
Хьазрэт — *Нэфынэ шІу зылъэгъурэ кІалэр.*
ЕшъуакІор — *ныбжьыкІэжьэп, гур зыщызыгъэкІэу, Тхьэр зыпыкІыжьыгъэхэм афэмыдэу, къабзэу зэкІэупсыхьагъэу, зэрэфэпагъэмкІи итеплъэкІи ІапкІэ-лъапкІ. ЗэкІэ Іофхэр зыщызекІохэрэр къэлэ паркыр ары. Ащ пае къэшІыгъо пэпчъ зыщыкІорэ уахътэм елъытыгъэу паркым дэт цІыф мэкъэ ыкІи шъозехьэ мэкъэ пстэури зэм нахь инэу, зэм нахь цІыкІоу къэІу зэпытых.*

(КъызыкІэлъыкІорэр мэлылъфэгъум и 28-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

Хьазрэт. Ащ фэдэ къяcІолІэшъущтэп дэмыкІогъэ пхъужъэу сэ сшІэрэмэ.

Нэфын. Мы къапІохэрэр къэмыугупшысхэу сшІошъ хъурэп.

Хьазрэт. ЦІэхэм уафаемэ, тштэнба а уипшъэшъэгъу дахэу джыдэдэм ІукІыжьыгъэр.

Нэфын *(зэхихырэр ышІошъ мыхъоу).* Хэта, Свети?! Сыда джы ащ узыкІынэсыгъэр?

Хьазрэт. ЩэкІэ гъэпскІыгъэ къэбгъотыгъ...

Нэфын. А пшъэшъэжъые къабзэр арын фае уиІэягъэ зыпымылъхьагъэу къэнэжьыгъэр?

Хьазрэт. Зыми къымылэжьыгъэ пыслъхьэрэп.

Нэфын. Сэщ нахьи нахь дэгъоу ар о пшІэрэпышъ, къыосэІо сыд епІолІагъэми, зы бжьыгъэ цІыкІуи зэрэтыремыгъэхьашъущтыр!

Хьазрэт. Ащыгъум джа мэзІапчъэм зызэрэсигъэщэгъэ пчъагъэмкІэ еупчІ.

Нэфын. Ей, пшъхьэ зыгорэ илажьа, Светэ ащ таущтэу о зыуигъащэщтыгъа?

Хьазрэт. Джаущтэу сиинормаркэкІэ, ежьым шІоигъоу.

Нэфын. Хьау, сшІошъ хъурэп... угу къызэрэкІыгъэ закъоми къысфырегъашІэ...

Хьазрэт. Уфая къыпфэсІотэнэу коньяк тІэкІу зэрэІофэу «стрептиз къышъозгъэлъэгъущт» ыІозэ, къашъом зызэрэритырэр?

Нэфын. О уапашъхьи аущтэу зыкъыщишІыгъэуи?

Хьазрэт. Ари шІомэкІагъ... гъэшІэгъон дэдэхэу нэужым къыгъэлъагъощтыгъэхэри къыпфэсІотэщтха?

Нэфын. Сыфэяхэп шъо зэдэшъушІагъэм сыкъедэІунэу!

Хьазрэт. Уфай-уфэмыеми, джы типшъэшъэ «чанмэ» зэряшэнэу, телевизорым къыридзэрэ тхъагъомэ ежьми захимыгъэны шІоигъу...

Нэфын *(тегупшысыкІыгъэу).* ЗэрэхъурэмкІэ, ари пшъэшъэжьэп... ЕтІани ащ сэ чэщ закъоу сызщимысыгъэм сышІохэтакІоу къысимыІожьыгъэ щыІэп.

Хьазрэт. Конкуренткэ фаепышъ ары...

Нэфын. ИхэтэкІуагъэкІи? Тхьэм ащ сынерэмыгъэс!

Хьазрэт. Ежьым къыридзэгъах о уаужым сэркІэ шанс зэримыІэжьыщтыр.

Нэфын. Ащ сэ сигъапэрэп... Джы къэсшІагъ «ипшъэшъэгъоу» чэщырэ зыдэжь щыІагъэу къысиІощтыгъэр.

Хьазрэт. Унэхэр зэ къэплъагъэхэмэ Іофэп...

Нэфын. Ащ узэрэкІыгъушъурэр!

Хьазрэт. КІезгъэІэгъах...

(Хъулъфыгъэ ешъуакІор къакІэрэхьэ, жьым ыгъэсысрэм фэдэу ыпкъ зы чІыпІэ ригъэтын ымылъэкІэу, къяплъэу мэуцу.)

Нэфын *(къэтэджы).* Мы къэуцугъэм икъэплъакІэ сегъэукІытэ, сыд шъуІуа зыфаер?

Хьазрэт. Гъэнэфагъэба... *(ЕшъуакІом зыфегъазэ.)* Товарищ нахьыжъыр, зыгорэм уигъэгумэкІэу ара?

ЕшъуакІор. СышъоупчІы сшІоигъу.

Хьазрэт. СыкъэдаІо.

ЕшъуакІор. ШъуигущыІакІэкІэ шъучеркесхэн фай, хьауми сыхэукъуа?

Хьазрэт. Тычеркесхэ фэд...

ЕшъуакІор. Сыда къикІырэр «фэдэм?»

Хьазрэт. Тэ тилъэпкъкІэ адыгэу тыщытми, зэрэдунаеу тызэрэщашІэщтыгъэри, къызэрэтаджэщтыгъэри «черкес», ау джы «адыгейцэкІэ» татхы хъугъэ.

ЕшъуакІор. Ащыгъум дунаимкІэ шъущымыІэжьэу арба къикІырэр?

Хьазрэт. Совет хабзэр джаущтэу фэягъ...

ЕшъуакІор. Ар гъэшІэгъоны... Адэ шъыпкъа шъуилъэпкъэгъу черкес миллион пчъагъэ Тыркуем щыпсэоу зэраІорэр?

Нэфын. Нахь шъыпкъэ хъужьырэп...

ЕшъуакІор. Ащыгъум ахэм афэдэу шъори шъучеркес шъыпкъэу къекІыба?

Хьазрэт. Джы титхакІохэми, тишІэныгъэлэжьхэми ахэтых тимылъэпкъэгъухэр «черкескІэ» къызэрэтаджэщтыгъэхэр зышІоукІытагъохэу, «тыадыгейцэныр» нахь къезыгъэкІухэрэр.

ЕшъуакІор. Дунаим лъэпкъыр зэриштэгъацІэм мэхьэнэ ин иІ, сыда пІомэ ащ ылъапсэ лІэшІэгъу чыжьэхэм къащежьэгъэн ылъэкІыщт. Нэужым ар зызэблэпхъукІэ, лъэпсэжъхэр пыуупкІхи, тарихъым укъыхэзыгъэу мэхъу. Шъори джар къышъущышІыгъэкІэ сенэгуе.

Нэфын. Кавказ заом ыуж тилъэпкъэгъу черкесхэр, япчъагъэкІэ миллион зыхыблым къыщымыкІэу, ІэкІыб къэралыгъо 55-м нахьыбэмэ ащэпсэух.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

ШыкIэпщынэм едэIугъэх

Адыгэ Республикэм лъэпкъ культурэмкIэ и Гупчэ фольклорым фэгъэхьыгъэ зэхахьэу Мыекъуапэ щызэхищагъэм тирайонхэм къарыкIыгъэхэри хэлэжьагъэх.

Гупчэм иIофышIэу Анцокъо Фатимэ фольклорым пIуныгъэ мэхьанэу иIэм къытегущыIагъ. КIэлэцIыкIу еджапIэм фольклорымкIэ икъутамэ ипащэу ГъукIэ Замудин лъэпкъ шIэжьымрэ искусствэмрэ язэпхыныгъэхэм иеплъыкIэхэр къариIолIагъэх.

Кушъу Светланэ, Нэгэрэкъо Казбек, Шъхьэбэцэ Маринэ, фэшъхьафхэм ижъырэ орэдхэр къыхадзагъэх. Гъогъо Дамир кIэлэцIыкIу еджапIэм зыщегъасэ. ШыкIэпщынэмкIэ орэдышъохэр егъэжъынчых, нарт орэдхэри мэкъэ IэтыгъэкIэ къеIох.

Кощхьэблэ районым къикIыгъэ купэу «Дэхэнэфым», Шэуджэн районым иансамблэу «Джэныкъо машIом», нэмыкIхэм тядэIугъ. «IэпэIасэм иеджапI» зыфиIоу ГъукIэ Замудин зэхищагъэм кIэлэцIыкIухэри, зыныбжь хэкIотагъэхэри хэлэжьагъэх. Гъогъо Дамир лIыхъужъныгъэм, мамыр псэукIэм афэгъэхьыгъэ орэдхэр къызыхедзэхэм, нэбгырабэ дежъыугъ.

Д. Гъуагъом Германием, Урысыем ишъолъырхэм ащыкIогъэ фестивальхэм щытхъуцIэхэр къащыдихыгъэх. КIэлэцIыкIухэм я Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэу тыфэгушIуагъ.

Сурэтым итхэр: **зэхахьэм хэлэжьагъэхэр шыкIэпщынэм едэIух.**

НЕПЭ — КIЭЛЭЦIЫКIУХЭМ ЯКЪЭУХЪУМЭН И ДУНЭЕ МАФ

Дэхагъэр ягунэс

Сабыим ищыIакIэ къэзыгъэдахэрэмэ кIэлэпIухэр ащыщых. ЯцIыкIугъом къыщыублагъэу тхакIи, еджакIи арагъашIэ, искусствэм фагъасэх. Мыекъуапэ икIэлэцIыкIу IыгъыпIэу N 39-м иIофышIэхэм ны-тыхэр лъэшэу афэразэх.

ЕджапIэм кIонхэм ыпэкIэ кIэлэцIыкIухэм ясэнаущыгъэ къызэIуахынымкIэ амалышIухэр яIэх. Усэхэм къяджэх, орэд къаIо, ныбджэгъу зэфэхъух. Ны-тыхэу А. Фокинам, С. Козлицкаям, О. Шатохинам, С. Даутэм, нэмыкIхэм зэралъытэрэмкIэ, сабыйхэм дунаир ашIогъэшIэгъонэу гу къабзэкIэ псэунхэм фэшI кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм ипащэу Ольга Воронцовам зэхэщэн Iофыгъохэр уахътэм диштэу егъэпсых. Сабыйхэр лъэпкъ зэфэшъхьафхэм ащыщых. Ар къыдалъытэзэ, Орденко Наталье, Мэлгощ Розэ, ПсыIушъо Марзет, Ирина Шаповаловам, нэмыкIхэм гуетыныгъэ ахэлъэу япшъэрылъхэр зэрэзэшIуахыщтым ренэу пылъых.

КIэлэпIухэм ящыкIэгъэ литературэр, пIуныгъэм ехьылIэгъэ шIыкIэшIухэр дэгъоу агъэфедэнхэмкIэ методикэмкIэ IэпыIэгъу афэхъурэ Е. Булатовам игупшысэхэм къащыхигъэщыгъ ны-тыхэмрэ кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм иIофышIэхэмрэ бэрэ зэрэзэIукIэхэрэр, азыфагу зэгурыIоныгъэ зэрилъыр.

Психологэу М. ПсыIушъом иеплъыкIэхэр щыIэныгъэм къыпкъырэкIых. Орэд къэзыIорэ сабыир, усэхэм IупкIэу къяджэрэр литературэм, искусствэм нахь афэщагъэ мэхъу. МузыкэмкIэ езыгъэджэхэрэ Т. Кудринам, физкультурэм фэзыгъасэхэрэ В. Егозарян, фэшъхьафхэм яшIуагъэкIэ сабыйхэм зыщыпсэухэрэ дунаир нахьышIоу къагурэIо.

Пчэдыжьыпэм, тыгъэм адэгушIорэ кIэлэцIыкIум ошъогум къыщылъэгъорэ мазэм гупшысэу ригъэшIыгъэм къыпкъырыкIызэ ащ къытегущыIэ зышIоигъо сабыим уегъэгушхо, щыIэныгъэм чIыпIэу щигъотыщтым уегупшысэ. Ошъогур къаргъоу щэрэт, игухэлъ дахэхэр Тхьэм къыдерэгъэхъух.

Сурэтыр кIэлэцIыкIу IыгъыпIэу N 39-м къыщытырахыгъ.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ШъуиупчIэхэм тыкъяжэ

«Черноморец» Новороссийск — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 1:0.
ЖъоныгъуакIэм и 30-м Новороссийскэ щызэдешIагъэх.

Купэу «Къыблэм» 2015 — 2016-рэ илъэс зэнэкъокъум хэхьэрэ ешIэгъухэр щаухыгъэх. «Зэкъошныгъэм» Новороссийскэ щыриIэгъэ зэIукIэгъум текIоныгъэр къыщыдихын зэримылъэкIыгъэм къыхэкIэу аужырэ чIыпIэр къыбгынагъэп. Касьяновым тикъэлапчъэ Iэгуаор къызыдедзэм, тренер шъхьаIэу Чэгъэдыу Бибэрт «Зэкъошныгъэм» зэхъокIыныгъэхэр фишIыгъэх. Тифутболистхэр нахьыбэрэ апэкIэ илъынхэм фытыригъэпсыхьагъэх. «Зэкъошныгъэр» гупчэм дэгъоу щешIэщтыгъ. «Черноморцэм» икъэлапчъэ къызэриухъумэщтыгъэм дакIоу, ошIэ-дэмышIэу ыпэкIэ къилъыщтыгъ, тиухъумакIохэр щынэгъуапIэм ридзэщтыгъэх.

«Зэкъошныгъэм» зыгъэсэпIэ базэу иIэр зэтегъэпсыхьагъ, республикэ стадионыкIэр дахэ, ау ешIакIэу тикомандэ къыгъэлъагъорэм щыкIагъэу къыхэдгъэщырэр макIэп. Тренер шъхьаIэхэр бэрэ зэрэзэблахъухэрэм шIуагъэ къытыгъэгоп. Гум къеорэр тренер шъхьаIэр иIэнатIэ зыIукIыжькIэ, ешIэгъухэм ахэлажьэщтыгъэ футболистхэр зэкI пIоми хъунэу командэм зэрэхэкIыжьхэрэр ары.

Сыда нахьышIур? Джырэ уахътэ «Зэкъошныгъэм» нахь диштэхэрэр къыхагъанэхэу, опыт зиIэ футболист заулэ къырагъэблагъэмэ ишIуагъэ къэкIощтба? УпчIэхэм яджэуап тылъыхъунэу уахътэ тиI. Тызэмызэгъырэр республикэм ифутбол командэ аужкъинэрэмэ ахэкIыжьын зэримылъэкIырэр ары. Пэрыохъу афэхъурэр тренерхэм, футболистхэм шъхьэихыгъэу къаIо тшIоигъу — ушъхьагъухэм алъымыхъухэу.

Я 26-рэ ешIэгъухэр

«Алания» — «Биолог» — 1:0, СКА — «Астрахань» — 5:0, «Ангушт» — «Краснодар-2» — 0:0, «Динамо» — «Афыпс» — 1:0, МИТОС — «Терек-2» — 0:1, «Спартак» — «Мэщыкъу» — 3:0.

Зэтэгъапшэх

1. «Спартак» — 63
2. «Афыпс» — 49
3. «Краснодар-2» — 48
4. «Черноморец» — 48
5. «Ангушт» — 41
6. СКА — 38
7. «Мэщыкъу» — 35
8. «Динамо» — 35
9. «Терек-2» — 31
10. «Биолог» — 27
11. «Алания» — 25
12. МИТОС — 23
13. «Астрахань» — 21
14. «Зэкъошныгъ» — 20.

2015 — 2016-рэ илъэс ешIэгъум, «Зэкъошныгъэм» инеущрэ мафэ еплъыкIэу афытиIэхэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» къыщыхэтыутыщтых. Гъэзетеджэхэм яупчIэхэм мыщ фэдэ телефонхэмкIэ тяжэщт:

52-51-84-рэ;
8 (918) 330-30-63-рэ.

Шъуеужьыр, мэфи 10-м къыкIоцI шъуиупчIэхэу къытлъыIэсыщтхэм яджэуапхэм шъуащыдгъэгъозэщт.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакцием зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
5063
Индексхэр
52161
52162
Зак. 290

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо С. А.

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъ. Хь.